

Sulyok Miklós, az MMA rendes tagjának beszéde az OSSKÁR-díj átadásán

Milyen jó is, hogy nem ikonikus épületeket díjaz az Osskár-díj! Manapság, amikor már vagy ötven éve terjed a rossz szokás, hogy városainkat otromba, zavaró, vidámparki, azaz ikonikus építményekkel szórjuk tele, vége itt egy intézmény, az Osskár-díj, amely a saját környezet visszavételét becsüli meg. Mert ahogyan James Stevens Curl magyar nyelven most kiadás előtt álló könyvében írja: „Az úgynevezett „ikonikus” építmények évről évre egyre bizarrabbak, nyugtalanítóbbak, felháborítóbbak lesznek, hihetetlenül drágák és pazarlóak, figyelmen kívül hagyják a meglévő körülményeket, tönkreteszik a városképet, és keresztülvágják a jól bevált geometriát és városszerkezetet.”

Hogy is írták a díj alapítói a kiírásban? *„Olyan új építészeti alkotásokat, együtteseket keresünk, amelyek illeszkednek a táj szelleméhez, rendezik és nem zaklatják tovább meglévő természeti és épített környezetünket. /.../ Olyan műveket szeretnénk díjazni, amelyekben a vezető szerepet a humánus, a harmónia és a minőség képviseli. /.../ ...amelyek együtt tudnak élni saját történelmi és kulturális gyökereikkel.”*

Az a fogalom pedig, amely mindezeket a minőségeket egyesíti a rend. Igen, a sokáig kigúnyolt rend, amellyel a huszadik század társadalmi annyiszor visszaéltek, a jó társadalmi élet elengedhetetlen alkotórésze. A zűrzavar betegít, a rend segít az élhető emberi környezet kialakításában, és biztosan hat a benne élőkre.

Magam is csak megerősíteni tudom, hogy az idei pályázat anyaga nagyon magas színvonalú volt. A díjazottokról szeretném elmondani, hogy Krizsán András piliscsabai evangélikus temploma kiválóan viszi tovább a nagy kortárs magyar templomtervező építész, Nagy Tamás örökségét. Végtelenül finoman dolgozza ki a templomnak a kertvároshoz illő léptékét, formálását, színezését, s mesterien alkalmazza a Nagy Tamás által tökélyre fejlesztett evangélikus templomudvar térbeli megoldását, amit persze Benczúr László is oly szépen használ, valamint a fényt teszi meg a belső tér főszereplőjének.

Kuli László egyenesen egy egész települést, Budajenőtet tette rendbe hosszú építészeti munkájával, s az itt díjazott épületegyüttes impozáns módon bizonyítja építészeti szemléletének igazát. Időt és rendet egyaránt integrál, miközben teljesen mai, s a leheletnyi archaizálás sajátos, hiteles ízt ad munkájának. A drónfelvételek különösen jól felfedik a rendezettség jelenlétét a budajenői oktatási és igazgatási központban.

A Vikár András által megtervezett balatonfüredi együttes úgy tud friss lenni, hogy közben a történelem levegőjét árasztja, és tökéletesen veszi föl a balatoni üdülő település belvárosának szinte veretes, mégis könnyed kulturális-építészeti karakterét.

Vizer Balázs budakalászi Jó Pásztor óvodája szintén a települési lépték megtalálásának iskolapéldája.

Sáros László műemléki munkája Sárospatakon, Makovecz Imre világhírű művelődési házában a tanítvány tisztelgése mestere és barátja előtt, aki most a túlvilágról biztosan megköszöni neki, hogy segített remekművének életét meghosszabbítani. A példás alázatért is köszönettel tartozunk neki, amelyek Makovecz házához nyúlt.

A most nem díjazottak közül mindenképpen szeretném föl hívni a figyelmet Baló Dániel bodrogkeresztúri Dereszla bisztrójára, amelyről találónan jegyezte meg méltatásában Bodonyi Csaba: *„fantasztikus dolgot többen tudnak csinálni, de EGYSZERŰT csak kevesen”*. Itt derül ki, hogy a valódi egyszerűség a sűrített és rendezett, a sallangoktól megtisztított sokrétűség szinonimája és nem a sivárságé, amivel ma gyakorta összetévesztik.

A bicskei Lajtha-ház, Horváth Bálint tervezése a kutató- és művelődési központ sokrétű funkcióit elegánsan és mértéktartó formálással rendezi épületegyüttessé

Terdik Bálint gárdonyi Kaptára a nem különösebben karakteres üdülőhelyen játékos, könnyed épületet tervezett, miközben összefogottan tudta kezelni a sokféle funkciót.

Varga Júlia csongrádi lakóháza pedig nem konkurálni, hanem együtt élni akar az alföldi magyar falu jellegzetes építészetével, miközben modern igényeket elégít ki.

Végezetül hadd fejezzem ki meggyőződésemet, hogy ha a jövő nem állít utunkba újabb járványokat, amely megszakítja a díj odaítélésének folyamatosságát, és öt-tíz éven keresztül ki lehet adni az Oskár-díjat, akkor a magyar építészet egészen sajátos metszetét mutatja majd a díjazottakból kialakuló csoport. Az Oskár-féle regionalistáknak, esetleg metamoderneknek fogják őket nevezni. Vagy egyszerűen csak a józan ész építészeinek, akik házaikban is a hazát építik.